

Winnaar van 'mooiste bewaarui' mikt op kwaliteit

Voor het eerst komt de winnaar van de verkiezing Mooiste bewaarui niet uit Flevoland maar uit Groningen. Frans Gerbens uit Baflo strijkt dit jaar met de eer, samen met student Peter Burgler. Een mooie aanleiding om eens te kijken hoe ze in het Noorden de uienteelt aanpakken.

Copyright foto

Frans Gerbens (rechts) en Peter Burgler hebben voor de tweede keer meegedaan aan de verkiezing 'mooiste bewaarui' en ze hebben er lol in. Gerbens: „Vorig jaar werden we elfde op 22 inzendingen. En nu tot onze eigen verbazing eerste.“

Gerbens heeft de uien op de dag van de uienverkiezing verkocht. Waterman Onions uit Emmeloord was op www.uienhandel.com de hoogste bieder. Agrifirm zorgt standaard voor de bemiddeling, want zelf houdt Gerbens zich weinig met de markt en de afzet bezig.

Copyright foto

In de kantine boven in de schuur van Frans Gerbens kan het de bezoekers niet ontgaan. Een fraai bloemstuk, met daarin goudgele uien verwerkt, staat prominent op de koffietafel. Van alle kanten stromen de complimenten en felicitaties binnen voor het behalen van de eerste prijs tijdens de jaarlijkse uienwedstrijd in Dronten. En dat laat zelfs een echte noorderling niet helemaal koud, zo verraadt de glimlach op de gezichten van Frans Gerbens en Peter Burgler. Burgler studeert aan de HAS in Dronten en spendeert al van kinds af aan zo veel mogelijk uren op het bedrijf van Gerbens. Hij is degene die op zijn knieën over de hoop is gegaan en mooie, uniforme uien bij elkaar heeft gezocht. Om ze daarna voorzichtig op te warmen en het buitenste (veld-)huidje er af te pellen. Het reglement ligt nog voor het grijpen in de kantine. Enkele voorwaarden zijn bijvoorbeeld dat de maat tussen 50 en 70 millimeter moet zijn en dat het gebruik van wax of olie verboden is. „Het is meer werk dan je denkt“, zegt Burgler. „Je let op vorm,

kleur, hardheid en maat. En dan moeten ze ook nog exact op elkaar lijken. Ik ga voor de grootste maat die in een verband van vijf om zes stuks in het wedstrijdkestje passen. Dat is ruim 60 millimeter.“ Het duo heeft voor de tweede keer meegedaan en heeft er lol in. Gerbens: „Vorig jaar werden we elfde op 22 inzendingen. En nu tot onze eigen verbazing eerste. Dat we een box mooie uien hadden, dat wisten we. Maar de selectie kan voor je gevoel altijd beter. Het is mooi om het samen te doen en het stimuleert om met de uien bezig te zijn.“

Rotatie een op tien

De teelt van zaaiuien ligt op het bedrijf met 65 hectare pootaardappelen niet aan de eerste speen. Maar, het is zeker niet zo dat de teelt er een beetje bij hangt. De familie Gerbens had al ervaring met het gewas, voordat het in 2008 een vaste plek kreeg in het bouwplan. Gerbens' vader verbouwde tussen 1974 en 1984 ook al uien, toen ze nog op de oude boerderij woonden in Friesland. Vandaag de dag mag senior nog altijd graag een rondje door de uien lopen. Gerbens zaaide de afgelopen zeven jaar standaard 8 hectare Summit. Dit relatief oude ras doet het nog altijd uitstekend op de makkelijk groeiende gronden in Noord-Nederland. Het ras is vroeg en geeft harde uien. Vooral de vroegheid telt hier, vanwege het korte groeiseizoen. Meer dan 8 hectare

kan Gerbens niet opslaan en dus houdt hij het daarbij. Dat brengt de rotatie van de uien op één op tien. Bodemgebonden ziekten kennen ze dankzij deze ruime vruchtwisseling niet. De uien worden gezaaid op bedden van 225 centimeter met acht rijtjes op een bed. Meestal gebeurt dat begin april. Afgelopen jaar zaaide Gerbens op 31 maart. „Dat is voor ons doen extreem vroeg. Ook al zou de grond bekwaam zijn, dan zou ik niet snel voor die datum gaan zaaïen. Op onze slempgevoelige grond moet het gewas snel bovenstaan en vlot kunnen doorgroeien.“ Het tijdstip van ploegen hangt helemaal af van het weer. Deze winter waren de omstandigheden al vroeg goed en komen de uien op een van de zwaarste stukken. Daarom legden ze het perceel voor de jaarwisseling al om. Maar van ploegen in februari of maart kijken ze hier ook niet raar op. „Vorig jaar ploegden we vlak voor het zaaïen“, zegt Gerbens. Na het ploegen volgt in de regel een bewerking met de koepeg. Zaaïen doet de loonwerker. Qua bemesting en gewasbescherming doet Gerbens naar eigen zeggen geen bijzondere dingen. „We doen zuinig aan met stikstof; we gaan uit van 120 kilo per hectare. Verder willen we niet gaan, om geen problemen met de kwaliteit te krijgen. Als het gaat om gewasbescherming, varen we op het advies van Agrifirm. Daarvoor is de teelt dan toch weer te klein, om van alle ins en outs precies op de hoogte te zijn.“ ►

Copyright foto

Zaaiuien in Groningen

Tot vijftien jaar geleden stelde de Groningse uienteelt in omvang weinig voor. De teelt was versnipperd en bedroeg in het jaar 2000 250 hectare. Onder leiding van Agrifirm ging daarna een grotere groep telers aan de slag met het gewas. Na een groeisput van soms meer dan 100 hectare per jaar schoot het areaal uien in Groningen in 2013 door de 1.000 hectare. Het grootste deel van die uien groeit op zavelgrond, bij telers voor wie pootaardappelen de hoofdteelt is. Maar ook in het oosten van Groningen, op klei van 65 procent afslibbaar, en in de Groninger Veenkoloniën zijn er uien te vinden. Luuk Kok, accountmanager Teeltafzet en poolbeheerder bij Agrifirm, is nauw bij de ontwikkeling van de uienteelt betrokken geweest. „Van begin af aan hebben we ingezet op kwaliteit. Daar waren we het gauw over eens. Je zit ver weg van verwerkers en handel en dus moet je een mooi product aanbieden. Raskeuze is daar heel belangrijk. Vroegheid staat met stip op nummer een, omdat je nou eenmaal met een kort groeiseizoen zit. Zelfs de vroege rassen zitten vaak pas begin oktober achter de planken. Dat hoeft geen probleem te zijn, als het gewas maar goed afrijpt. De afstand tot de grote verwerkers is en blijft een nadeel. Het is heel simpel: een verwerker uit Zeeland kan bij hem in de buurt een auto vijf keer op een dag volladen. Diezelfde auto kan twee keer op en neer rijden naar Flevoland of één vracht uit Groningen halen.“ Die extra vrachtkosten betekenen voor een Groninger teler 50 cent tot 1 euro per 100 kilo minder opbrengst.

De gemiddelde opbrengst ligt rond de 60 ton netto per hectare, bij aflevering in het voorjaar. Alles daaronder valt ze tegen, alles wat meer is, is meegenomen.

Roimoment

Gerbens laat zijn uien naar eigen zeggen vroeg rooien. „Vaak bel ik de loonwerker even op om er zeker van te zijn dat hij zijn

combinatie al klaar heeft staan.“ Onhandig voor de Groninger telers is dat de uienoogst meestal samenvalt met de oogst van pootaardappelen. Dat mag geen excuus zijn om de uienoogst vooruit te schuiven, vindt Gerbens. „Als er een paar dagen mooi droog weer voorspeld wordt, willen we erbij zijn. Zodra de rijtjes weer zichtbaar worden, gaat mijn vader iedere dag kijken. We pakken ze liever wat groener dan dat we te laat zijn.“

Het omschakelen van de oogsttrein naar uien laden kost weinig tijd. De pootaardappelen worden in het zwad gerooid met een vierrijige voorraadrooier en daarna met een AVR-bunkerrooier opgeladen. Deze machine, die geen axiaalrollen heeft maar een egelband, hoeft maar een paar kleine aanpassingen; meer dan een half uur werk is dat niet. „Vaak zitten we 's morgens in de pootaardappelen en beginnen we net na de

Copyright foto

Bedrijfsgegevens

Frans Gerbens heeft een akkerbouwbedrijf in Baflo (GR). Op 120 hectare lichte zavelgrond (variërend van 10 tot 22 procent afslibbaar) teelt hij pootaardappelen, suikerbieten, wintertarwe en zaaiuien. Gerbens heeft twee vaste medewerkers in dienst: Marcel ten Brink en Roland de Winter. De helft van het 65 hectare tellende areaal pootaardappelen wordt bijgehuurd in de omgeving.

Uienteelt neemt toe

	2000	2007	2013	2014
Zaaiuien Nederland (ha)	13.244	20.148	21.984	22.364
Zaaiuien Groningen (ha)	250	808	1.004	1.092
aantal bedrijven met uien in Groningen	127	115	127	136

Bron: CBS

middag met uien laden. Dan hebben we ze in twee dagen tijd binnen."

Het team van Gerbens heeft plezier in de uienoogst en maakt er een sport van. „Ik sta bij de schuur om de wagens leeg te maken en dan is het de kunst om elkaar bij te houden. De jongens proberen ervoor te zorgen dat zij de kippers sneller vol hebben dan ik ze leeg heb“, glimlacht hij.

Vaste afnemer

Na het inschuren stookt Gerbens de uien

op naar 18 graden. Warmer vindt hij in de regel niet nodig. „Als de kwaliteit goed is en ze onder mooie omstandigheden binnenkomen, zie ik geen reden om naar een hogere temperatuur te gaan. Zodra ze goed droog zijn, laat de bewaarcomputer ze heel langzaam teruggaan in temperatuur.“

De goudgele bult ritselt eind januari nog mooi, als de uien de vrachtwagen op gaan, met bestemming Oost-Europa. Gerbens heeft de uien op de dag van de uienverkiezing verkocht. Waterman Onions uit Emmeloord was op www.uienhandel.com de hoogste

bieder. Agrifirm zorgt standaard voor de bemiddeling, want zelf houdt Gerbens zich weinig met de markt en de afzet bezig. „Die cultuur is hier niet. Je zult hier niet gauw drie handelaren op de dam zien verschijnen. De afstand tot de grote uiengebieden is daarvoor te groot.“

De teelt past hem niettemin goed. „Qua arbeid komt het uit, de machines zijn er, het is mooi schoon werken en gemiddeld genomen houden we er een goed saldo aan over. Maar het blijft een teelt erbij. Aan uitbreiden in uien denk ik nog niet.“ ■

Verkiezing mooiste bewaarui

Op initiatief van de LNCN (Landbouwbeurs Noord en Centraal Nederland) en het Platform Nederlandse Uientelers organiseert DLV Plant sinds 2012 de verkiezing van de mooiste bewaarui. Het evenement vindt plaats tijdens de Themadag Uien van de LNCN in Dronten, die traditiegetrouw in januari wordt gehouden. Iedere uienteler in Nederland kan meedoen en zijn uien laten zien en beoordelen door collega's, handelaren en publiek. Er is een vak- en een publieksprijs. De publieksprijs ging

dit jaar naar Rolf van den Berg in combinatie met maatschap Van Wijk in Hoofddorp. De verkiezing heeft zijn oorsprong in een ludieke actie vanuit de uienstudieclub in Zeewolde.

In 2012 nam DLV Plant de organisatie over en breidde de wedstrijd op verzoek van beursorganisatie LNCN en het Platform Nederlandse Uientelers uit naar een landelijke happening. Het doel van de wedstrijd is positieve aandacht voor het vak en een impuls voor de kwaliteit.